

Factsheet

Onderzoek naar de Smartglass

Werkt een slimme bril in de zorg voor mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid)?

De COVID-19 pandemie heeft de zorg hard getroffen. Begeleiders van mensen met een beperking in horen én zien stonden voor uitdagingen om goede zorg te kunnen blijven bieden. Zo mochten communicatiedeskundigen bijvoorbeeld niet naar de woongroepen komen vanwege de coronamaatregelen. Hierdoor konden de communicatiedeskundigen de begeleiders op de woongroepen niet coachen bij het geven van zorg en ondersteuning aan de bewoners. In deze periode zochten de begeleiders en communicatiedeskundigen samen naar creatieve oplossingen om dit probleem te verhelpen en ontdekten zo de Smartglass.

Wat is een Smartglass?

De *Smartglass*, ook wel slimme bril genoemd, is een bril met een kleine camera. In de pilot is de Smartglass als volgt toegepast:

Een communicatiedeskundige (de coach) kijkt via een camera in de bril online mee met de begeleider die de bewoners zorg en ondersteuning biedt. Via een oortje geeft de coach feedback en tips aan de begeleider. Zo kan de begeleider coaching op afstand ontvangen van de communicatiedeskundige, zonder dat de communicatiedeskundige fysiek aanwezig hoeft te zijn.

Waarom een Smartglass?

Via de Smartglass konden begeleiders op afstand gecoacht worden door een communicatiedeskundige. De verwachte voordelen van coaching op afstand met de Smartglass waren onder andere: de mogelijkheid online vaker te kunnen coachen dan wat in persoon mogelijk is, meer flexibiliteit in het moment van coachen, minder afleiding voor de bewoner door de afwezigheid van de communicatiedeskundige en minder reistijd voor de communicatiedeskundige. Binnen Deelkracht hebben we daarom de bruikbaarheid en meerwaarde onderzocht van de Smartglass bij coaching on the job (zie uitleg in kader onderaan). We hebben gekeken of de Smartglass geschikt is om in te zetten bij Kentalis Wonen bij bewoners met een beperking in horen én zien. Het onderzoek draagt hiermee bij aan kennis over de inzet van zorgtechnologie in de ondersteuning van mensen met een beperking in horen én zien.

Over het onderzoek

In het onderzoek zijn de ervaringen van twee begeleiders en één communicatiedeskundige met coaching on the job (COTJ) vergeleken tijdens activiteiten met bewoners waarbij de Smartglass wel én niet werd gebruikt. Daarnaast zijn binnen dit project de financiële en ICT randvoorwaarden voor het gebruik van de Smartglass bij Kentalis Wonen geïnventariseerd. De dataverzameling liep van maart 2023 tot en met juli 2023. Er werden twee teams gemaakt. Beide teams bestonden uit een bewoner met een beperking in horen én zien, een begeleider en een communicatiedeskundige. Beide teams kregen gedurende het onderzoek COTJ van de communicatie-deskundige: zes keer fysieke coaching (reguliere COTJ zonder gebruik Smartglass) en zes keer online coaching op afstand (COTJ via de Smartglass). Dus elk team had 12 coachingmomenten in totaal.

Na elk coachingmoment vulden zowel de communicatiedeskundige als de begeleider een korte evaluatielijst in. Daarnaast vulden de communicatiedeskundige en begeleiders aan het begin van- en na afloop van het onderzoek een vragenlijst in om de algemene ervaringen van de COTJ in kaart te brengen. Vier weken na afloop van het onderzoek was er een groepsdiscussie. Tijdens de groepsdiscussie gingen we in op de resultaten van de vragenlijsten en de ervaringen tijdens het onderzoek.

Resultaten

VRAGENLIJST

Uit de vragenlijsten blijkt dat de communicatiedeskundige en de begeleiders enigszins positief zijn over de Smartglass. Zij zijn echter nog positiever over reguliere fysieke COTJ. Met name het geven van COTJ (de

uitvoering) wordt als moeilijker ervaren met de Smartglass vergeleken reguliere COTJ. Daarnaast is men minder tevreden over de uitkomsten van de coaching on the job wanneer de Smartglass werd gebruikt. Zie ook de tabel in de rechterkolom.

GROEPSDISCUSSIE

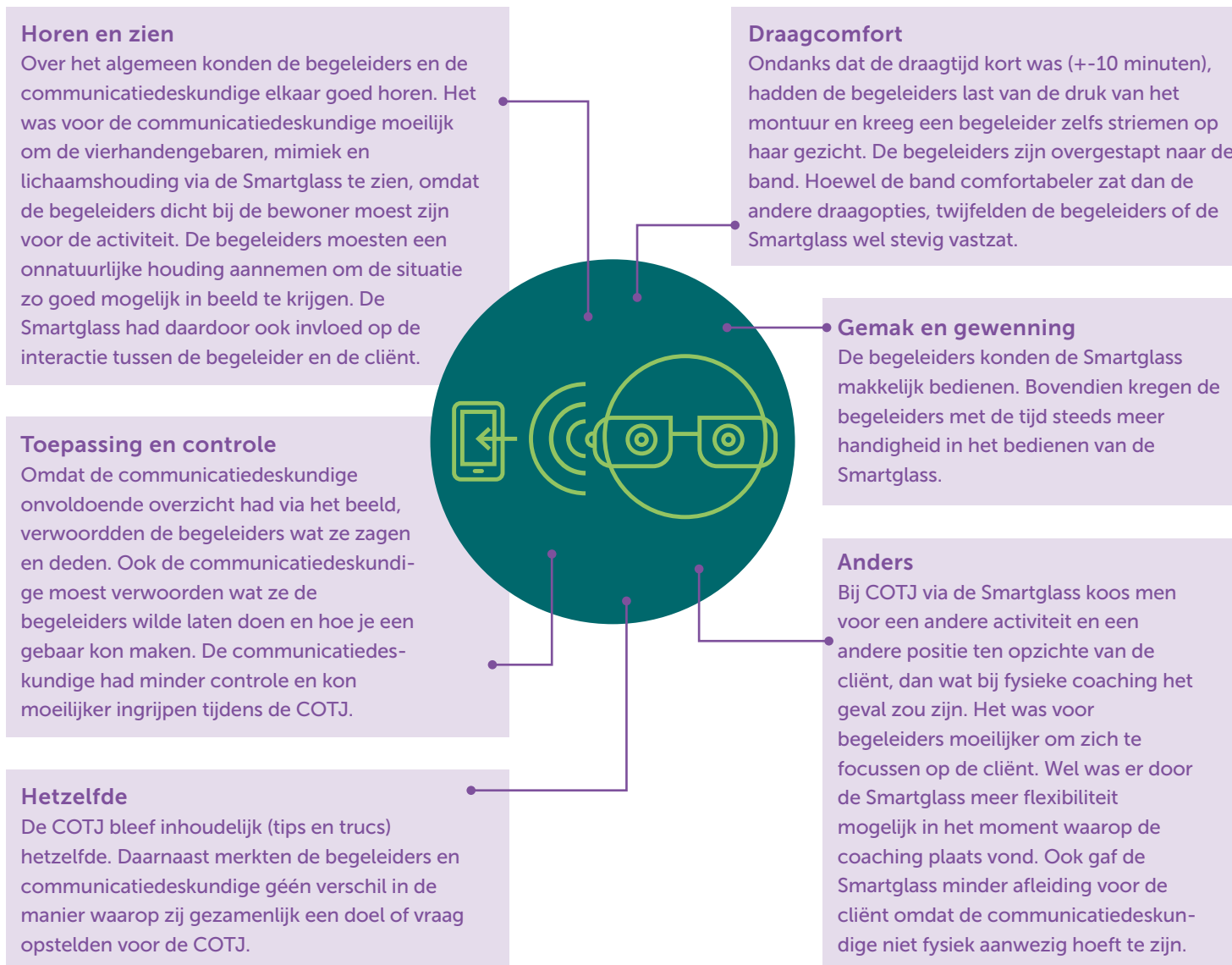
Tijdens de groepsdiscussie deelden de communicatiedeskundige en de begeleiders hun ervaringen met de Smartglass. Daaruit kwam duidelijk naar voren dat de fysieke aanwezigheid van de communicatiedeskundige de voorkeur heeft boven het gebruik van de Smartglass bij COTJ. Wanneer fysieke aanwezigheid van de communicatiedeskundige niet mogelijk zou zijn, bijvoorbeeld door verplichte isolatie van de woongroep, dan kan de Smartglass een goed alternatief zijn. Maar hierbij moet rekening gehouden worden dat niet alle activiteiten met bewoners met een beperking in horen én zien geschikt zijn om bij te coachen via de Smartglass, omdat bij sommige

activiteiten de afstand tussen de begeleider en de bewoner zeer klein is. Het gedrag van de bewoner is dan niet goed zichtbaar via de Smartglass voor de communicatiedeskundige.

Evaluatie	Smartglass	Regulier
Idee Smartglass of regulier	+	++
Tevredenheid over COTJ	+	++
Ontspanning tijdens COTJ	+	++
Uitvoering van de COTJ	+/-	+
Effectiviteit van de COTJ	+/-	+

* De antwoorden werden gegeven op een schaal van 5; bijvoorbeeld bij de vraag over tevredenheid over de COTJ waren de opties zeer ontevreden (--), enigszins ontevreden (-), niet tevreden/niet ontevreden (+/-), enigszins tevreden (+) en zeer tevreden (++). De + of - representeert de gemiddelde score bij deze vragen.

Ervaringen van communicatiedeskundige en begeleiders (uit groepsdiscussie)

De begeleiders en communicatiedeskundige benoemden in de vragenlijsten en tijdens de groepsdiscussie enkele voor- en nadelen van de Smartglass.

Voordelen van de Smartglass

- Meekijken en overleg op afstand wordt mogelijk;
- Flexibiliteit in het moment waarop de coaching wordt aangeboden;
- Minder afleiding voor de bewoner omdat de coach niet in de situatie aanwezig is;
- Snel een algemeen beeld krijgen van de situatie die zich afspeelt rondom de bewoner.

Nadelen van de Smartglass

- Overstappen naar ander Wi-Fi punt zorgt voor storing in de verbinding;
- App op mobiele telefoon geeft beperkt beeld, app op laptop heeft de voorkeur;
- Koptelefoon geen 'noise-cancelling' optie waardoor last van omgevingsgeluid.
- O.a. mimiek en lichaamshouding slecht te zien via camera Smartglass (beeldkwaliteit / grootte frame);
- Montuur en hoofdband Smartglass zitten onvoldoende comfortabel.

Randvoorwaarden gebruik Smartglass

Op basis van de mening en ervaringen van de begeleiders en communicatiedeskundige tijdens het onderzoek adviseren we om rekening te houden met de volgende randvoorwaarden wanneer er gekozen wordt om een Smartglass te gaan gebruiken:

- Er is een sterke en stabiele verbinding met netwerk van organisatie (bijv. Wi-Fi);
- Er is een vast aanspreekpunt binnen de organisatie die kan helpen bij vragen over het gebruik van de Smartglass en bij problemen;
- De Smartglass is beschikbaar op elke woning en opgeladen voor gebruik;
- De Smartglass wordt regelmatig gebruikt om handigheid in het gebruik ervan te behouden;
- De drager van de Smartglass ervaart voldoende draagcomfort;
- Software (bijv. app) is verenigbaar met apparatuur van de organisatie.
- Er is voldoende budget voor aanschaf en onderhoud Smartglass (de aanschaf-kosten voor de Smartglass van Gemvision™ zijn gemiddeld €3.000,- exclusief het abonnement om de software te gebruiken).

Coaching on the Job (COTJ) bij bewoners met een beperking in horen én zien

Bij coaching on the job (COTJ) bij bewoners met een beperking in horen én zien ondersteunt de communicatiedeskundige de begeleider en de bewoner tijdens interactiemomenten. De COTJ richt zich op het gedrag en de vaardigheden van de begeleider rondom de interactie met de bewoner. Bijvoorbeeld tijdens een leeractiviteit waar de bewoner een nieuw tactiel gebaar aangeleerd krijgt of wanneer de bewoner samen met de begeleider een activiteit gaat ervaren. Tijdens de COTJ zit de begeleider van een bewoner met een beperking in horen én zien in veel gevallen dicht bij de bewoner (tactiele nabijheid). Bij COTJ bij bewoners met een beperking in horen én zien is het belangrijk dat de communicatiedeskundige goed zicht heeft op de vierhandengebaren, mimiek en lichaamstaal van zowel de bewoner als de begeleider. Samen zetten de communicatiedeskundige en de begeleider zich in om de communicatie tussen de begeleider en de bewoner en van de bewoner zelf te verbeteren!

Adviezen

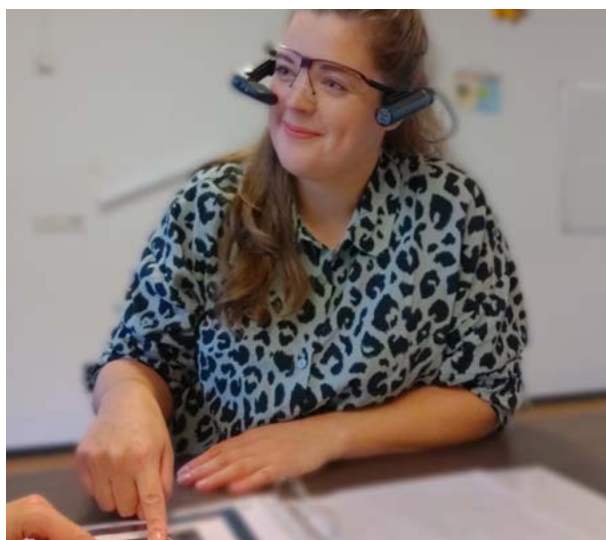
De conclusie van dit onderzoek is dat de Smartglass niet voldoende meerwaarde heeft om deze in te zetten bij COTJ ten opzichte van reguliere COTJ in de zorg aan bewoners met een beperking in horen én zien bij Kentalis. De begeleiders en communicatiedeskundige zien wel alternatieve gebruiksmogelijkheden voor de Smartglass zoals het meekijken in de volgende situaties:

- Verpleegkundigen bij handelingen zoals het verwisselen van een MICKEY-button (voedingszonde);
- Ouders van de bewoner tijdens een georganiseerd moment op de dag om een beeld te krijgen van hoe het gaat met de bewoner;
- Een coach of BC'er om samen een probleemsituatie te observeren en kort advies en aansturing te geven (geen COTJ);
- Potentiële nieuwe medewerkers bij werkende begeleiders, zodat ze beter kunnen inschatten of het werk hun passend lijkt.

Gezien de vele randvoorwaarden adviseren de deelnemende begeleiders en communicatiedeskundige echter om geen vervolg te geven aan de Smartglass pilot bij Kentalis Wonen in de zorg aan mensen met een beperking in horen én zien.

Afbeelding 1: Coaching on the job met coach aanwezig.

Afbeelding 2: Coaching on the job via Smartglass.

Contact

Heeft u vragen over dit onderzoek? Neem dan gerust contact op met de onderzoekers via onderstaande contactgegevens:

Esther van Dijk

es.vandijk@kentalis.nl / 06 21897031

Vera Knapen, Esther van Dijk, Saskia Damen & Emma Vaillant – december 2023